

ОД ИСТОГ АУТОРА

Око отока

Сто бисера

Симеонов печат

Јованово завештање

Како сам гајио близанце

Мушкарац у извесним годинама

Досије Богородица

Деведесете

Теслина пошилка

Зашто Бог нема ауто

Виза за небо

Душанова клетва

Теодорин прстен

ВАЊА
БУЛИЋ

ТЕОДОРИН ПРСТЕН

Посебно, допуњено издање

■ Laguna ■

Copyright © 2019, Вања Булић
Copyright © овог издања 2020, ЛАГУНА

Фотографија Теодориног прстена на предњој корици
власништво је Народног музеја Србије, у чијој се збирци
прстен налази.

Фотографија манастира Бањске на предњој корици:
Константин Новаковић.

Фотографија Новог Брда на задњој корици: Atdheu.

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta
odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

ТЕОДОРИН ПРСТЕН

Садржај

Прво поглавље: РИТУАЛ	11
Друго поглавље: МОДА	17
Треће поглавље: БАЊСКА	23
Четврто поглавље: РЕПЛИКЕ	29
Пето поглавље: ВРТИРЕПКА.	36
Шесто поглавље: РИВАЛИ	42
Седмо поглавље: СУКОБ	48
Осмо поглавље: ПРОКЛЕТСТВО	54
Девето поглавље: ПАСТУВИ	61
Десето поглавље: ОСИЊАК	66
Једанаесто поглавље: АМБАСАДОР	71
Дванаесто поглавље: ОРАО.	77
Тринаесто поглавље: МАГНЕТ.	83
Четрнаесто поглавље: БЕЛО	89
Петнаесто поглавље: АФЕРА.	95

Шеснаесто поглавље: МАЧЕ	101
Седamnaесто поглавље: ЛЕПТИРИ	107
Осамнаесто поглавље: РАСКОРАК	113
Деветнаесто поглавље: КЛОПКА	119
Двадесето поглавље: КРИК	125
Двадесет прво поглавље: ВРАТ.	131
Двадесет друго поглавље: ЛЕШИНАРИ	137
Двадесет треће поглавље: ПОЗОРИШТЕ.	143
Двадесет четврто поглавље: ОПОМЕНА.	149
Двадесет пето поглавље: СЛУЧАЈНОСТ	155
Двадесет шесто поглавље: ОПТУЖБА	161
Двадесет седмо поглавље: ПРЕТЊА	167
Двадесет осмо поглавље: ПОТЕРНИЦА	173
Двадесет девето поглавље: ПРЕОКРЕТ.	179
Тридесето поглавље: МРЖЊА.	185
Тридесет прво поглавље: ШАМАР	191
Тридесет друго поглавље: СЕНКА.	197
Тридесет треће поглавље: УЉЕЗ.	202
Тридесет четврто поглавље: ЉУБОМОРА.	207
Тридесет пето поглавље: ПРОВОКАЦИЈА.	212
Тридесет шесто поглавље: КАЗНА	218
Тридесет седмо поглавље: ОТАЦ	224
Тридесет осмо поглавље: ИГРА	230
Тридесет девето поглавље: МАМАЦ	236
Четрдесето поглавље: КРВ	242
Четрдесет прво поглавље: ВРАТ.	248

Четрдесет друго поглавље: МОЗАИК254
Четрдесет треће поглавље: ПРИЧА260
Четрдесет четврто поглавље: ПРОСЈАК264
Четрдесет пето поглавље: РИБА270
Четрдесет шесто поглавље: МАФИЈА276
Четрдесет седмо поглавље: ЛУТКА282
Четрдесет осмо поглавље: ТУЧА287
Четрдесет девето поглавље: ЛОГИКА292
Педесето поглавље: ИСПОВЕСТ297
Педесет прво поглавље: ЗМИЈА303
Педесет друго поглавље: КИЧМА309
Педесет треће поглавље: СНИМАК315
Педесет четврто поглавље: ПОРУКА321
Педесет пето поглавље: МАЈМУНИ327
Педесет шесто поглавље: ДОБРОТВОР333

ДОДАТАК

Путоказ за читање романа <i>Теодорин њрсѡен</i>341
1. Мода345
2. Фалсификати357
3. Накит366
4. Теодоре374
<i>О ауѡору</i>387

Прво поглавље

РИТУАЛ

Фотографије лете кроз канцеларију инспектора Перића као када кошава невидљивом руком са београдских улица подигне и раскупуса бачене новине. Инспектор се тако припрема за сусрет са призорима пред којима застаје дах и креће мучнина у стомаку. Сваки пут иста слика: сачека да полицијски фотограф изађе из канцеларије, па свежањ фотографија баци према плафону као да их се гади. Пажљиво прати лет „заустављених тренутака са места злочина“, како то објашњава ако неко непозван уђе у канцеларију и прекине овај уврнути ритуал.

Када се фотографије примирише слетевши на патос, Перић стави руке на леђа и прошета између њих пазећи да случајно неку не нагази. Затим клекну и преврну фотографије окренуте наопако. Поново устаде и настави да додирује и премешта фотографије врхом ципеле, тражећи логичан след догађаја. Непрестано гунђа. Повремено се окрене ка акваријуму из

кога га знатижељно посматра рибица купљена као мамац за штуку једног хладног јутра на Обедској бари.

– Е, дете, дете – прошапута и подиже фотографију са анђеоски лепим лицем на њој.

На столици, са ешарпом око врата, седи девојка. Неприродан положај главе говори да јој је врат сло-мљен. Крајеви ешарпе налазе јој се на леђима, што можда указује на то да је ешарпа била оружје којим је девојка убијена. Перић подиже још неколико фото-графија са истим мотивом и чиодом их причврсти на зид обложен плутом. Тај зид памти ликове убица, невиних жртава, уплашених сведока злочина, прене-ражене људе случајно затечене на месту злочина... Увек исти редослед: прво фотографија жртве, па све-дока и на крају убице. Зид у канцеларији инспектора Перића тако постаје сведок још једног, надреалног сусрета жртве и убице.

Перића нервира сазнање да је фотограф чак и у призору злочина тражио угао из кога би што боље приказао лепоту мртве девојке. Опсова наглас, па се окрену ка акваријуму уз покрет руком који означава извињење због грубих речи. Не разуме људе који у свему, па и у злочину, траже зрно лепоте. Болесник, закључи, а затим кажипрстом додирну лице лепотице као да жели да му поново удахне живот. Памти то лице са насловних страна новина и телевизијских преноса модних ревија.

Фотограф је поред девојке у првом плану ура-дио и неколико снимака са пренераженим лицима манекенки и манекена. На тим лицима Перић чита зачуђеност, страх, изненађење, неверицу... Поређао

је фотографије, удаљио се неколико корака и посматра их кроз полузатворене капке у покушају да тако изоштри слику, тачније, у покушају да натера слику да „проговори“. Тражи лице на коме ће прочитати одглумљени страх и неверицу. Нагло окрену леђа зиду и устреми се на преостале фотографије раштркане по поду. Поново врхом ципеле тражи склад, логичан редослед догађаја.

За разлику од фотографија са ликом лепе манекенке, слика мушкарца неприродно опруженог поред столице обојена је крвљу. Мушкарац, у ствари, лежи у сопственој крви. Догодило се то претходне вечери, након што је иза сцене нађено тело убијене манекенке... Истражујући убиство манекенке, Перић је стајао иза осветљеног платна на коме се оцртавала фигура човека са пиштољем у руци. Покушао је да га убеди да преда пиштољ. Човек је говорио испрекидано, бранећи се од Перићеве оптужбе да је убио манекенку.

– Никоме ја нисам узео живот. Ја сам само крив за ту смрт – рекао је човек и уперио пиштољ ка Перићу, чију је фигуру назирао са друге стране платна.

– Хапсим вас због убиства! – сталожено је рекао Перић повишеним гласом, а када је схватио да човек руку са пиштољем окреће према својој глави, поскочио је ка платну. – Не прави глупости!

– Једна глупост... мање-више – испрекидано је рекао човек и увукао цев пиштоља у уста.

Одјекнуо је пуцањ и неколико капи крви попрскало је бело платно. Сенка се умирила и зачуо се туп ударац пиштоља о под. Тај ударац одјекује у Перићевој глави и сада, док посматра фотографије које га враћају у ноћ

када су за мање од сат времена угашена три живота. Смирено распоређује фотографије, а затим издвоји једну са ликом манекенке са спуштеном главом на грудима и једну на којој човек из чијих уста куља крв гледа нагоре, као да тражи место до кога никада неће стићи. Постави фотографије једну до друге.

– Последњи пут заједно – рече, окрену се, сагну и покупи преостале фотографије расуте по патосу.

Прво чиодом причврсти на плутани зид фотографију снимљену из горњег ракурса: на мермерном поду луксузног хотела лежи човек који је очигледно пао са места са кога је фотограф направио снимак. Био је то још један доказ фотографове опсесије: кретањем и снимањем из готово немогућих углова покушавао је заправо да реконструише цео догађај. Једном га је Перић без скривеног цинизма питао да ли то намерава да му украде хлеб, мешајући се у његов посао.

Још му у глави одјекују крици људи затечених на галерији: с висине од двадесетак метара човек пада на углачани мермер, као самоубица који скоком у провалију тражи невидљиви излаз из реалног живота. Настало је комешање, па су људи попут стампеда разуларених говеда нагрнули ка излазу из хотела, где их је дочекивао Перићев помоћник Милић, тражећи од њих изјаву, јер су били сведоци, како је Милић рекао – немилог догађаја. Пад са високе галерије луксузног хотела није желео да квалификује ни као самоубиство ни као убиство, чему га је научио опрезни, у изјавама увек суздржани Перић.

Издвојио је фотографију са увећаним ликом несрећног човека, беспрекорно обученог по последњој моди.

Низ његову браду, прешавши преко усана, сливала се крв из носа. Ушне шкољке су такође биле натопљене крвљу, што је била последица унутрашњег крварења. На телу није било отворених прелома.

– Толики пут превалио да би овако завршио – рече тихо Перић, а рибица, као да ју је прозвао, направи неколико хитрих покрета у тесном акваријуму.

Оде до стола и узне лупу. Лагано помера лупу и загледа детаље што одају госпоштину несрећног човека: старински џепни часовник са златним ланцем, дугмад за манжетне са украсним монограмом, на малом прсту масиван прстен, изливен у једном комаду. Златари овакве прстенове сврставају у групу ваљкастих прстенова са уздигнутим вратом.

– Женски прстен – закључи Перић, јер је прстен обимом отвора одговарао нежним, тананим женским прстима, иако је својом масивношћу више личио на мушке прстенове прављене у средњем веку, који су коришћени као печат.

На врху прстена је урезан двоглави орао. Перић несвесно певуши химну *Боже њравде* док уз помоћ лупе дешифрије филигранске украсе на карици прстена. Несвесно се насмеја при помисли какве би све симболе међу овим украсима тражио и тумачио његов пријатељ Новак Ивановић, новинар *Дује*, јер у сваком цртежу, посебно оном старом неколико векова, налази неку симболику којом објашњава догађаје из садашњости. Одложи лупу и настави да разгледа и друге фотографије, па кад на једној од њих угледа Новака Ивановића, плуцну три пута у страну, против урока, како је говорио у шали.

– Лукаво новинарско њушкало – процеди Перић кроз зубе, не откривши било каквом гримасом да ли се радује Новаковом лику на слици или је љут што се новинар још једном уплео у случај који он управо истражује.

Поново узе лупу и стави је изнад прстена на малом прсту убијеног човека. Око врата прстена исписан је текст на старословенском језику. Перић полушапатом сриче слово по слово, као ђак првак. Кад заврши читање, изговори реченицу наглас, али као да се стиди због срицања слова.

– *Кѡо ѡа носи, ѡомози му Бої...*

Направи неколико жустрих кругова по шкрипавом паркету канцеларије.

– Зашто онда није помогао овом несрећнику?! Зашто га је овако сурово казнио? – рече замишљено, а затим се тргну, као изненада пробуден човек.

Стави лупу изнад фотографије убијене манекенке. На њеном домалом прсту угледа прстен, идентичан прстену који је на малом прсту имао углађени господин чији се живот окончао летом са високе галерије једног луксузног београдског хотела. Поново је срицао слово по слово.

– *Кѡо ѡа носи, ѡомози му Бої* – изговори тихо, приђе акваријуму и, после краћег ћутања, настави: – Три смрти на једној модној ревији... Изгледа да Бог ипак бира коме помаже...